

LÁBASS ENDRE

Az ajándék

(Csiki Sándor emlékére)

Papírlapokat őrzök a levendulaillatú ágyneműtartóban. Halvány tea árnyalatúak, de nem a tealevelek főzetétől, napfénytől színeződtek ilyené a hófehér rajzpapírok.

Sok évvel ezelőtt Mátrafüreden üdültem pár napot édesanyámmal. Röviddel megérkezésünk után papírt, ceruzát szereztem, lerajzolni egy fát, mely megtetszett nekem.

Finoman próbáltam, ahogy csak tudtam.

Nem szabad értelmetlen-durva vonalakkal megbántanom.

A rajz olyan lesz, mint a fénykép a „Nagyításban”.

Egyre több dolgot fogok észrevenni rajta.

Otthon látom meg részleteit és a csavarodó-kunkorodó levelek csomóiból, gallyacskákból-szöszökből összehordott fészket az ágak csúzliformájú villájában, mikor már távol leszek onnan.

Lassan beesteledett, a fények fordultak egyet, az egész fa megpördült, megnőtt, eltemetett az árnyékba, csak papírom jelezte az arra tévedőknek, hol ülök a földön.

Egy férfihang szólított meg, a beteljesedő sötétben kezébe vette rajzomat, megsimította vállamat és azt mondta, menjek el a kocsma mellé a kis házba, él ott egy festő. Vigyem magammal a rajzot, mutassam meg. Ezzel az idegen eltűnt az úton, keze kikerült papírom fényéből.

Hiába kopogtattam, nem tudom, aznap este volt, vagy már másnap dél körül, inkább az utóbbi, hiszen j^é látom magam előtt az öreget, tiszta fehér ingben fekszik a magas, vékony, ősz hajú ember az ágyon a sarokban, amint végül belépek. A rajznak örül — „no ez nem durva dolog” — picit remeg a lap.

A festő gondolkodik. Rájön, mit akart. Menjek a szekrényhez, a zugban van egy papírtekerics, vegyem el.

Zavartan tiltakozom, nem akarom széthurcolni a holmiját. Apránként eltűnnek a képek, ecsetek, bútorok, végül csak az marad, ami nem kellett senkinek. Nem akarok ennek részese lenni. De a gondolattal megsértem. Erejét összeszedve rámszól, ne keressem magam, neki kell felkelni a papírokért, vagy előveszem magamtól? Nem rajzol rá. Párizsból hozta 1909-ben. Eljutott oda.

Ezt a pár tekercest arra az esetre tartogatta, ha nagyon jó rajzot készítené.

Ugyanúgy feküdt, amikor kimentem később, előtte egy nagy festmény, hadifogolytábor emléke Oroszországból, de csak a hangulat, végtelen síkság párába vesző horizontján bokáig ködben tatár lovas áll mocsanatlanul-dermesztően, hosszú lándzsával.

Másik képén mocsár, fejünk fölött az ég egy darabkája sem szakad föl a kusza növényzetből. Sötét olajzöld a mocsár. Pikkelyes testű vastag fa az útelágazás öre.

Kimegyek a kis parasztházból.

A papírokat a levendulaillatú ágyneműtartóban őrzöm.